

методико-акмеологічного центра: програма, стратегія і субмодель професійного самосовершенствования.

Ключевые слова: професійне самосовершенствование, модель, керівник, зовнішнє навчальне закладення, дитячо-юнашеска спортивна школа.

Summary

T.V.Kholostenko

Theoretical Model of Management Professional Self-Perfection of the Head of a Sport School

In the article the theoretical model of the management of professional self-improvement leader-school education (children's sports school), which consists of content-, scientific and administrative aspects of design practice is given. Content aspect – is the essence of meaningful management of professional self-improvement leader-school education (children's sports school), formed at the state, municipal, intra-school and personal levels. Scientific and administrative aspects – is the object and the subject of scientific and theoretical foundations acmeological concept and principles of professional self-head-school education (children's sports school). Design and practical aspect – it is practical achievements that are embedded on the basis of methods and - acmeological center: program, strategy and sub-model of professional self-perfection.

Key words: professional self-perfection, model, leader, out-of school educational establishment, children's and youth sports school.

Дата надходження статті: «20» лютого 2013 р.

УДК 378.146

В.В.ХРЕНОВА,
аспірантка
(м.Умань)

Ситуаційні тестові завдання як засіб діагностики предметних компетенцій майбутніх учителів технологій профільної школи (на прикладі дисципліни «Основи швейного виробництва»)

Стаття присвячена проблемі створення ситуаційних тестових завдань як засобу діагностики рівня сформованості предметних компетенцій студентів-майбутніх учителів технологій, що навчатимуть учнів старшої школи основам швейної справи. Здійснено аналіз та визначено сутність понять «тест», «тестування». Подано класифікацію тестів за характерними ознаками. На підставі аналізу наукових публікацій з досліджуваної тематики з'ясовано вид тестів, які доцільно використовувати як засіб діагностики компетенцій майбутніх учителів технологій профільної школи. Розроблено та представлено компетентнісно-орієнтовані ситуаційні тестові завдання (на прикладі дисципліни «Основи швейного виробництва»).

Ключові слова: компетентнісний підхід, результати навчання, предметна компетентність, предметна компетенція, оцінка навчальних досягнень, тести, ситуаційні тестові завдання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах інтеграційних намірів України та входження нашої держави в Європейський освітній простір спостерігається переорієнтація освітніх технологій на особистісне, компетентнісне становлення фахівця. У контексті реформування національної освіти набувають актуальності питання моніторингу якості вищої освіти. Нових перспектив набуває використання ефективної системи педагогічного оцінювання як інструменту виміру результатів педагогічного процесу та навчальних досягнень студентів [1; 2]. В останні роки у сфері освіти широко розвивається система контролю та оцінки навчальних досягнень, яка орієнтується на широке використання педагогічних тестів. Актуальність і важливість розвитку тестових методів контролю визначається їхніми технологічними можливостями, що забезпечує отримання об'єктивної інформації про якість підготовки тих, хто навчається, і сприяє конкурентоспроможності якості освіти в Україні [3].

Аналіз досліджень і публікацій... Питання щодо контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів розглядається в працях таких вчених, як А.М.Алексюк, Ш.О.Амонашвілі, С.С.Вітвицька, В.В.Давидов, А.І.Зільберштейн, В.І.Євдокимов, С.Л.Рубінштейн, Н.І.Сорокін, Н.Ф.Тализіна та інших.

Аналіз наукових досліджень та публікацій показує, що традиційні засоби діагностики якості підготовки майбутніх фахівців, як правило, розкривають окремі аспекти діяльності учителя, проте не дозволяють простежити послідовність виконання дій, які лежать в основі прийняття рішень в

конкретній практичній ситуації [4]. Тому постає питання створення та застосування таких тестів, які будуть визначати не лише набір знань, умінь та навичок тощо з певного курсу (дисципліни), а й уміння застосувати їх в конкретній ситуації.

Формулювання цілей статті... На основі аналізу психолого-педагогічної літератури розкрити теоретичні питання педагогічного контролю у вищій школі; сутність, поняттєвий апарат тестової діагностики навчальних досягнень, застосування методу тестування (на прикладі дисципліни Основи швейного виробництва).

Виклад основного матеріалу... Компетентнісний підхід у сучасній освіті, як було сказано раніше, передбачає зміну в першу чергу системи діагностування навчальних досягнень студентів: оцінюванню підлягають не лише набір знань, умінь тощо, а й вміння застосувати їх в конкретних (виробничих) умовах. У процесі такого діагностування відбувається й аналіз самого освітнього процесу, що також дозволяє визначити напрями на його розвиток [5].

Впродовж останніх років у практиці вимірювання і поточного та підсумкового оцінювання навчальних досягнень широкого поширення набув метод тестування. Аналіз наукових досліджень дає можливість визначити суть тестування як методу вимірювання певних властивостей особи за допомогою тесту, спосіб визначення рівня знань і умінь, навичок, здатностей, властивостей, якостей, уявлень студентів, з метою оцінювання зазначеного [6; 2]. В цілому, сучасне розуміння тесту пов'язане не з набором завдань, а з професійно складеною, науково обґрунтованою, адаптованою і сертифікованою методикою розроблення і використання тестів. Науковцями пропонуються різні класифікації тестів. Ми дотримуємось класифікації тестів на підставі їх характерних ознак, запропонованої Е.У.Гуцало [2]: за сферою застосування (психологічні, педагогічні); за місцем педагогічного тестування у навчальному процесі відповідно до мети (для початкового (базового) контролю (тести на готовність), для поточного (тематичного, проміжного) контролю, для етапного (рубіжного) контролю, для підсумкового контролю знань, відстрочене тестування, контроль у вигляді самоконтролю (самоаналізу), незалежний контроль (проведення ректорських контрольних робіт, інспекторських перевірок); за особливостями моделей оцінювання (критеріально зорієнтовані, нормативно зорієнтовані, процесуальні тести, модель розвитку); за цілями тестування (навчальне тестування, контрольне з елементами навчання, виключно контрольні підсумкові тести, ситуаційні тести).

Багатопланові педагогічні та методичні дослідження тестування як методу тренування й контролю окреслюють науковий апарат цієї галузі науки, роль тестології в освітньому процесі, пропонують різноманітні системи тестів та рекомендації щодо їх укладання, композиції, змістового наповнення тощо.

У рамках теми нашого дослідження на особливу увагу заслуговують роботи науковців П.В.Самойленко, О.В.Білоус, В.О.Тюріної, І.В.Морквян та інших. Зокрема, ми підтримуємо думку П.В.Самойленко та О.В.Білоус про значення компетентісно-орієнтованих тестових завдань у діагностуванні компетентності «...оцінка за допомогою компетентісно-орієнтованих тестових завдань істотно відрізняється від традиційної оцінки результатів освіти (знань, умінь...), оскільки вона не може здійснюватися виключно за допомогою завдань закритого типу, що вимагають однієї правильної відповіді. Тест на перевірку компетентностей не може вважатися правильним (валідним), якщо перевіряє не діяльність, а якусь інформацію (хай і про цю діяльність) [7].

Проведений аналіз існуючих тенденцій дозволяє зробити висновок, що проблему діагностики предметних компетентностей майбутніх учителів технологій профільної школи можна вирішити шляхом створення і використання спеціальних тестів – компетентісно-орієнтованих ситуаційних. Ситуаційні тести – це особливий вид педагогічних тестів, набір тестових завдань специфічної форми, що моделюють прийняття рішень фахівцем у різноманітних виробничих ситуаціях, адекватних майбутній професійній діяльності студентів. Тому такий вид тестових завдань допомагає виявити не лише теоретичні знання студентів з дисципліни, а й уміння застосовувати їх в конкретній реальній ситуації. Його можна використовувати не тільки з метою діагностики предметних компетентностей, але й як засіб їх формування [4; 8].

На основі визначених нами у попередніх дослідженнях структурних складових спеціально-предметної компетентності майбутнього учителя технологій профільної школи з основ швейної справи (термінологічна, проектувальна, технічна, технологічна, графічна, конструкторська, планово-економічна та кваліметрична компетенції) з метою їх діагностики складені відповідні ситуаційні тестові завдання, приклад яких наведено нижче. У пропонованій статті ми обмежилися лише прикладами предметних компетентностей, які формуються в межах дисципліни «Основи швейного виробництва» без зазначення їх місця у структурі спеціально-предметної компетентності фахівця.

Сутність тестів такого виду пропонуємо розглянути на прикладі тестових завдань, що охоплюють навчальний матеріал дисципліни «Основи швейного виробництва». Тестові завдання

присвячено розв'язуванню проблемної (виробничої) ситуації, а саме, розробці жіночої спідниці для виготовлення в умовах індивідуального виробництва на основі зображеної моделі. Вибір швейного виробу ґрунтується на переліку об'єктів праці, запропонованих учням програмою з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. Сама ж ситуація зумовлена завданням навчальної дисципліни – навчити студентів вибирати моделі одягу відповідно до сучасного і перспективного напрямків моди, особливостей споживача, властивостей матеріалів; правильно вибирати прийоми моделювання, конструювання швейних виробів та методів з'єднання їх деталей; здобути навички з технології виготовлення швейних виробів.

Приклад ситуаційного тестового завдання моделюючого прийняття рішень фахівцем у виробничій ситуації для діагностування предметних компетенцій, що формуються в процесі опанування студентами навчального матеріалу дисципліни «Основи швейного виробництва»:

Завдання: Розробити жіночу спідницю для виготовлення в умовах індивідуального виробництва на основі зображеної моделі (рисунок 1).

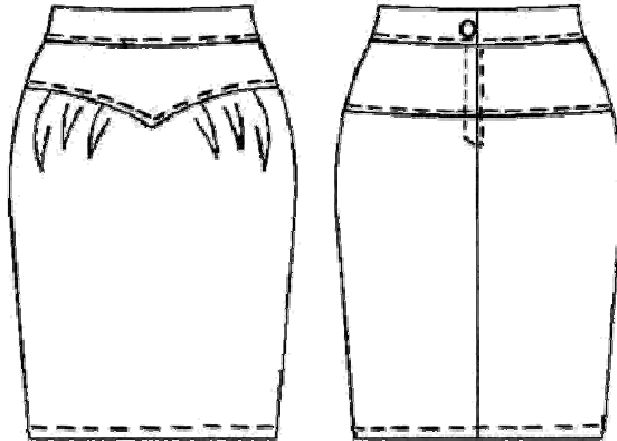

Рис. 1

Вкажіть правильну відповідь:

1. Виріб, зображений на рисунку, належить до асортименту швейних виробів поясної групи:
- а) так;
  - б) ні.

Встановіть послідовність:

2. Стадії розробки зображеної моделі до впровадження у виробництво відбуваються у наступній послідовності:

- а) розробка робочої документації;
- б) технічна пропозиція;
- в) технічний проект;
- г) ескізний проект;
- д) технічне завдання.

Встановіть відповідність:

3. Сформуйте пакет вихідних даних для проектування спідниці, зображеної на рисунку:

- а) вікова група; 1) 164-88-92;
- б) розмір фігури; 2) молодша;
- в) сфера використання; 3) повсякденна;
- г) сезон використання; 4) побутовий одяг;
- д) стильове вирішення; 5) весна-літо;
- е) тканина верху. 6) спортивний;
- 7) лляна.

Встановіть відповідність:

4. Зовнішня форма, конструкція і фасонні особливості спідниці, зображеної на рисунку, характеризуються:

- а) силует; 1) тришовна;
- б) повздовжнє членування; 2) звужена до низу;
- в) поперечне членування; 3) до лінії коліна;
- г) довжина. 4) кокетка на передньому та задньому полотнищі;
- 5) безшовне.

Вкажіть всі правильні відповіді:

5. В якості прокладкового матеріалу, при виготовленні спідниці, доцільно використовувати:
- а) дублерин з точковим клейовим покриттям;

- б) флізелін з точковим клейовим покриттям;
- в) бязь з клейовим регулярним покриттям;
- г) бязь з клейовим нерегулярним покриттям.

Вкажіть всі правильні відповіді:

6. Вихідними даними для побудови основи конструкції жіночої спідниці є:

- а) розмірні ознаки фігури;
- б) добавки до конструктивних ділянок;
- в) сезон використання спідниці;
- г) декоративне оздоблення тканини;
- д) властивості матеріалу верху.

Вкажіть правильну відповідь:

7. Жіноча спідниця, зображена на рисунку, за покроєм відноситься до спідниць форми:

- а) конічної;
- б) прямої;
- в) клинової.

Вкажіть всі правильні відповіді:

8. При побудові основи конструкції спідниці за Єдиним методом конструювання одягу (ЄМКО) використовують такі основні розмірні ознаки:

- а) напівобхват талії;
- б) напівобхват стегон;
- в) довжина спідниці ззаду;
- г) висота сидіння.

Вкажіть всі правильні відповіді:

9. При побудові основи конструкції спідниці за ЄМКО використовують такі додаткові розмірні ознаки:

- а) відстань від лінії талії до підлоги збоку;
- б) довжина до лінії коліна;
- в) відстань від лінії талії до підлоги спереду;
- г) відстань від лінії талії до підлоги ззаду.

Вкажіть правильну відповідь:

10. Добавка по лінії талії (Пт) при побудові основи конструкції спідниці середнього ступеня прилягання за ЄМКО становить, см:

- а) 1,0;
- б) 5,0;
- в) 3,0;
- г) 2,0;
- д) 2,5.

Вкажіть правильну відповідь:

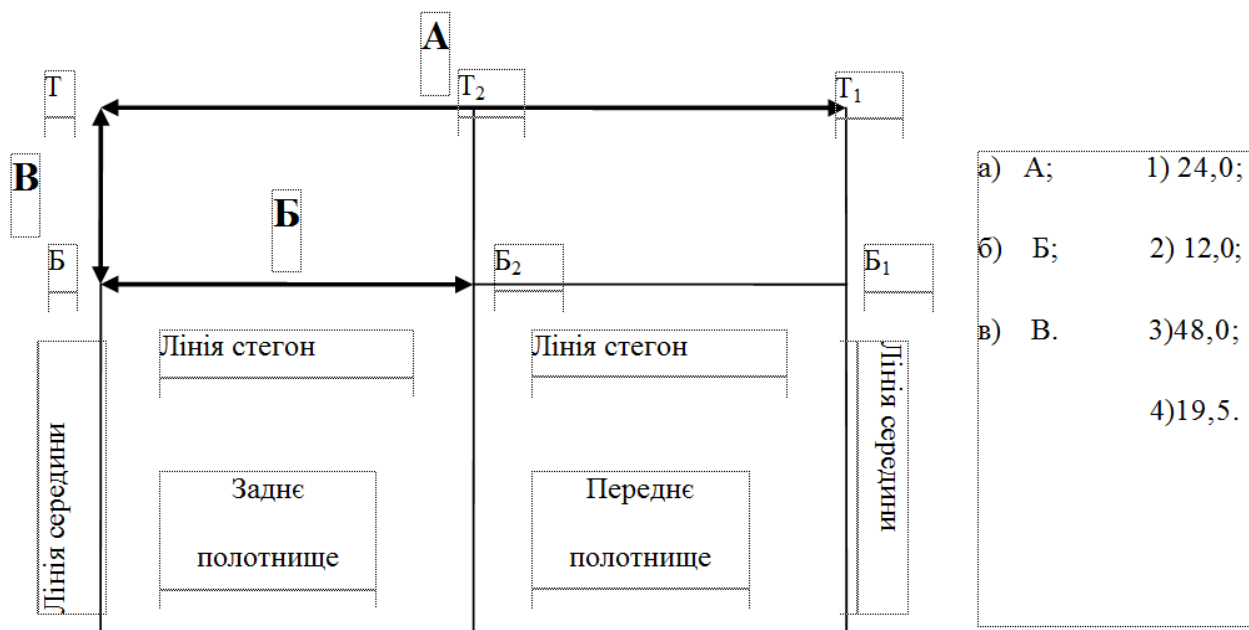
11. Добавка по лінії стегон (Пб) при побудові основи конструкції спідниці середнього ступеня прилягання за ЄМКО становить, см:

- а) 0...0,5;
- б) 1,5...2,0;
- в) 0,5...0,7;
- г) 2,0...3,0;
- д) 0,7...1,0.

Встановіть відповідність:

12. Значення величини конструктивних відрізків базисної сітки креслення конструкції спідниці, побудованої за ЄМКО, відповідає значенню:

якщо: $S_b = 46,0$ см.; $D_{тсII} = 43,0$ см.

Встановіть відповідність:

13. Величина розкилу виточки (см.) на кресленні конструкції спідниці відповідає значенню: якщо $\Sigma B = 14,4$ см.

- а) бічна; 1) 2, 2;
- б) задня; 2) 7,2;
- в) передня. 3) 5,0;
- 4) 3,0.

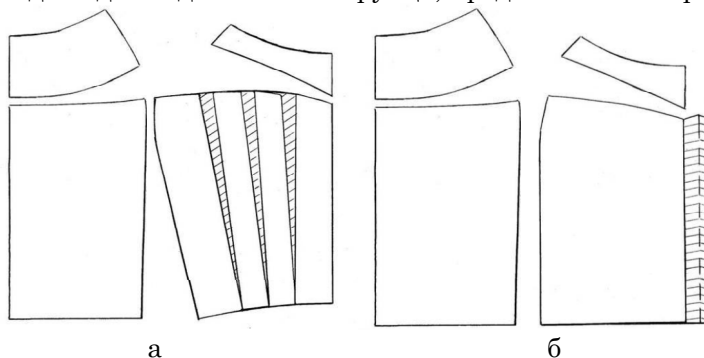
Вкажіть правильну відповідь:

14. Для побудови модельної конструкції зображеної спідниці застосовують прийоми конструктивного моделювання:

- а) першого виду;
- б) другого виду;
- в) третього виду;
- г) четвертого виду;
- д) першого і другого.

Вкажіть правильну відповідь:

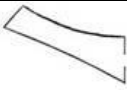
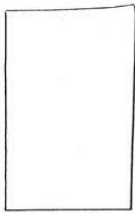
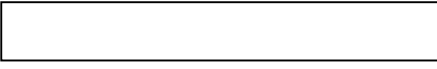
15. Ескіз спідниці відповідає модельній конструкції, представлений на рисунку:

Встановіть відповідність:

16. Зображена деталь спідниці, представленої на рисунку, має назву:

а)	1) переднє полотнище;
б)	2) заднє полотнище;

<p>в) </p>	<p>3) пояс та підпояс;</p>
<p>г) </p>	<p>4) кокетка переднього полотнища;</p>
<p>д) </p>	<p>5) кокетка заднього полотнища; 6) хомутик.</p>

Вкажіть всі правильні відповіді:

17. Вихідними даними для побудови креслення основних лекал спідниці є:

- а) креслення деталей модельної конструкції спідниці;
- б) методи обробки вузлів;
- в) властивості матеріалу верху;
- г) тип виробництва (масове, індивідуальне);
- д) обладнання для ВТО.

Встановіть відповідність:

18. Величини припусків в деталях спідниці під час розкроювання становлять:

- а) бічні зрізи полотнищ, кокетки; 1) 1,5;
- б) верхній зріз полотнищ, верхній та нижній зрізи кокетки; 2) 3,0;
- в) середній зріз заднього полотнища, кокетки; 3) 1,0;
- г) нижній зріз пояса та підпояса; 4) 2,0;
- д) верхній та бічні зрізи пояса і підпояса; 5) 4,0;
- е) нижній зріз переднього та заднього полотнищ. 6) 0,7;
7) 7,0.

Вкажіть всі правильні відповіді:

19. Методи розкладки тканини, які застосовують під час розкроювання спідниці, при виготовленні в умовах індивідуального виробництва:

- а) у згин лицем до лиця;
- б) в розгортку лицем вниз;
- в) в розгортку лицем вверх;
- г) в розгортку лицем до лиця;
- д) комбінований.

Вкажіть всі правильні відповіді:

20. Методи з'єднання деталей зображеної спідниці, що використовують в процесі її виготовлення:

- а) ниткові;
- б) клейові;
- в) зварювальні;
- г) термопластичні.

Вкажіть всі правильні відповіді:

21. Засоби малої механізації, які використовують при виготовленні зображеної спідниці:

- а) лапка для автоматичної петлі;
- б) лапка для обкантовування;
- в) лапка-підрублювач;
- г) лапка для пришивання тасьми блискавки.

Встановіть послідовність:

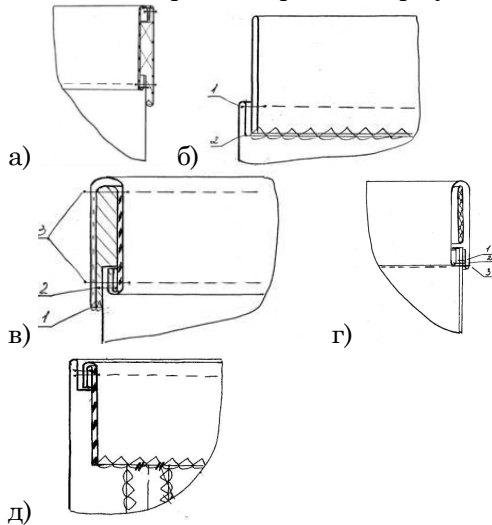
22. Обробка спідниці виконується у такій послідовності:

- а) обробка застібки;
- б) обробка нижнього зрізу;
- в) початкова обробка полотнищ;
- г) обробка верхнього зрізу;
- д) кінцева обробка;

е) з'єднання бічних зрізів.

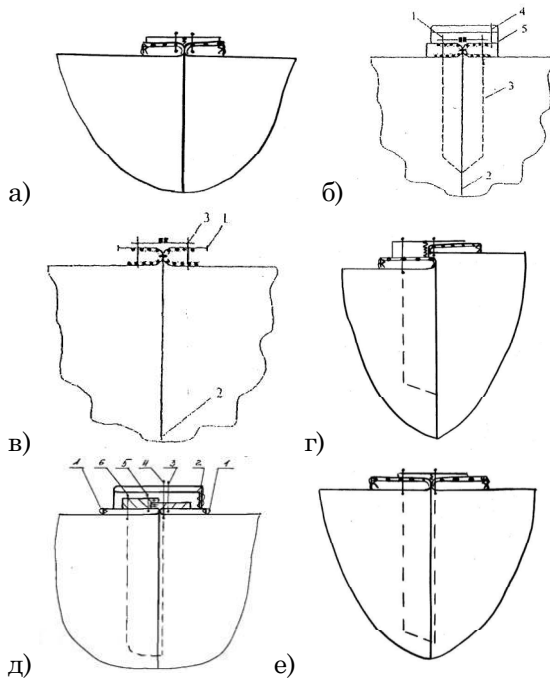
Вкажіть правильну відповідь:

23. Спосіб обробки верхнього зрізу спідниці, зображеної на рисунку:

Вкажіть правильну відповідь:

24. Спосіб обробки застіжки спідниці, зображеної на рисунку:

Вкажіть всі правильні відповіді:

25. Основними елементами оздоблення спідниці, зображеної на рисунку, є:

- а) пояс;
- б) аплікація;
- в) вишивка;
- г) оздоблювальні строчки;
- д) м'які складки.

Максимальна кількість балів за розв'язання ситуаційного тесту складає 25 балів.

Відповідність оцінки отриманим балам наступна:

- оцінка «5» – за 90-100% від максимальної кількості балів;
- оцінка «4» – за 75-89% від максимальної кількості балів;
- оцінка «3» – за 60-74% від максимальної кількості балів;
- оцінка «2» – за $\leq 59\%$ від максимальної кількості балів.

Висновки... Вимірювання і оцінювання результату навчальних досягнень студентів у нашій країні сьогодні широко впроваджується на практиці і є важливим для відтворення в Україні технології стандартизованого тестування, що успішно використовується у більшості країн. Зважаючи на переваги та недоліки тестової перевірки, ми вважаємо за доцільне використовувати

ситуативні тестові завдання у підсумкових видах контролю, а також під час кваліфікаційного іспиту. На нашу думку, такий вид завдань – найефективніший засіб діагностики предметних компетенцій майбутніх учителів технологій профільної школи.

Список використаних джерел та літератури:

1. Полторацька В. В. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах модульно-рейтингової системи навчання [Електронний ресурс] / В. В. Полторацька, О. В. Каданер. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/ppmb/texts/2009-03/09pvvrs1.pdf.
2. Гуцало Е. У. Педагогічне тестування в системі контролю і оцінки якості навчання студентів (на базі дисциплін психолого-педагогічного циклу педагогічного університету) / Е. У. Гуцало. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011.
3. Чорна Н. В. Оцінювання навчальних досягнень учнів методом тестування в педагогіці США : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Н. В. Чорна. – Вінниця, 2005.
4. Самойленко П. В. Ситуаційні тестові завдання як засіб діагностики професійно-педагогічних компетенцій студентів-магістрантів педагогічного університету / Самойленко П. В., Білоус О. В. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки : зб. наук. праць. – Чернігів : ЧОПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2009. – Вип. 72, № 72. – С. 93–99.
5. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій [Електронний ресурс] / Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
6. Бараболя М. М. Особливості професійних компетенцій вчителя математики у плануванні самоосвіти / М. М. Бараболя // Дидактика математики : проблеми і дослідження : міжнар. зб. наук. робіт. Вип. 36 / Донецький нац. ун-т, Ін-т педагогіки НАПН України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; редкол. О. І. Скафа [та ін.]. – Донецьк : [б. в.], 2011. – С. 19–23.
7. Пашкевич А.В. Система оценивания учебных достижений студентов как условие формирования профессионального самоопределения [Електронний ресурс] / А. В. Пашкевич. – Режим доступу : <http://www.emissia.org/offline/2009/1300.htm>.
8. Головань М. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 23–31.

Анотація

В.В.Хренова

Ситуационные тестовые задания как средство диагностики предметных компетенций будущих учителей технологий профильной школы (на примере дисциплины «Основы швейного производства»)

Статья посвящена проблеме создания ситуационных тестовых заданий как средства диагностики уровня сформированности предметных компетенций студентов-будущих учителей технологии, которые будут обучать учащихся старших классов основам швейного дела. Осуществлен анализ и определена сущность понятий «тест», «тестирование». Представлена классификация тестов по характерным признакам. На основании анализа научных публикаций по исследуемой тематике определено вид тестов, которые целесообразно использовать как средство диагностики компетенций будущих учителей технологий профильной школы. Разработаны и представлены компетентностно-ориентированные ситуационные тестовые задания (на примере дисциплины «Основы швейного производства»).

Ключевые слова: компетентностный подход, результаты обучения, предметная компетентность, предметная компетенция, оценка знаний, тесты, ситуационные тестовые задания.

Summary

V.V.Khrenova

Situational Testing Tasks as a Means of Diagnosis of Subject Competences of the Future Teachers of Technologies of Specialized School (by the Example of the Subject «Fundamentals of Sewing Production»)

The article deals with the creation of situational tests as a means of diagnosing the level of formation of subject competencies students-future teachers technology that will teach high school students the basics of sewing business. It analyses the essence of the concepts of «test», «testing». Based on the analysis of scientific publications in the studied subjects found type tests that can be used as a tool for diagnosing competencies of future teachers technology specialized schools. Competence-oriented situational test tasks (by the example of the subject «Fundamentals of Sewing Production») are developed and presented.

Key words: competence approach, learning outcomes, subject matter expertise, subject matter expertise, evaluation of educational achievements, tests, situational test tasks.

Дата надходження статті: «6» березня 2013 р.